

1. Diktát: i/y, mě/mně, n/nn a velká písmena

Znáte d-hu?

Ať už se v-dáte do lesa brz- ráno, v pravé slu-é poledne nebo po setm-ní, vždy se je na co dívat. Ptáci zp-vají, strom- šum- a všude je příjem- ticho. Tu a tam m-neme m-tinku nebo v-noucí se b-střinu, pak zase procházíme dubov-m či smrkov-m lesem. A v-jimkou nejsou ani doubrav-. Z krás- stromů se můžeme těšit ale i v našich ob-dl-ch. A to díky d-ze, které se ze stromů v-ráb-. D-ha tvoří povrch náb-tku, dveří, podlah a jiných předm-tů. Užívá se ale i do interiérů automob-lů a v-ráb- se z ní dokonce i sportovní potřeb-. A co je to d-ha? –kuste si ji představit jako tenký plátek dřeva, který se krájí z kmenů dřev-n. Můžeme m-t d-hu z obv-kl-ch –vropských dřev-n, ale také z těch exot-ckých. Kd-b-chom se nachom-tl- k v-robě d-hy, v-děl- b-chom, že se nejdříve mus- stromy p-kně očistit, pak se paří a následně krájí na tenké pláty d-h-. Pláty se potom –krátí a rozdělí do svazků. Konečnou fáz- je –pojování plátů d-h- v takzvanou sesazenku. Tyto velké formáty d-h- putují do f-rem, které z nich dělají nejrůznější d-hova-é v-robky.

Řešení

Znáte dýhu?

Ať už se vydáte do lesa brzy ráno, v pravé slunné poledne nebo po setmění, vždy se je na co dívat. Ptáci zpívají, stromy šumí a všude je příjemně ticho. Tu a tam mineme mýtinku nebo vinoucí se bystřinu, pak zase procházíme dubovým či smrkovým lesem. A výjimkou nejsou ani doubravy. Z krásy stromů se můžeme těšit ale i v našich obydlich. A to díky dýze, které se ze stromů vyrábí. Dýha tvoří povrch nábytku, dveří, podlah a jiných předmětů. Užívá se ale i do interiérů automobilů a vyrábí se z ní dokonce i sportovní potřeby. A co je to dýha? Zkuste si ji představit jako tenký plátek dřeva, který se krájí z kmenů dřevin. Můžeme mít dýhu z obvyklých evropských dřevin, ale také z těch exotických. Kdybychom se nachomýtli k výrobě dýhy, viděli bychom, že se nejdříve musí stromy pěkně očistit, pak se paří a následně krájí na tenké pláty dýhy. Pláty se potom zkrátí a rozdělí do svazků. Konečnou fází je spojování plátů dýhy v takzvanou sesazenku. Tyto velké formáty dýhy putují do firem, které z nich dělají nejrůznější dýhované výrobky.

2. Diktát: i/y, mě/mně, n/nn

O dřev-nách...

V-te, že každý druh dřeva má svoje zvláštnosti? Dřevo se děl- na m-k-é, které se snadno opracovává. Do této skupiny patří v-tšina jehl-čnat-ch stromů. Ted- smrk, jedle, borov-ce a z l-stnat-ch například l-pové, topolové či vrbové. Jako tvrdá dřeva označujeme hlavně ta z l-stnat-ch stromů například dub, ořech, akát a z jehl-čnat-ch sem patří borov-ce či t-s. Nejtvrdším stromem je habr a v-ráb- se z něj třeba násad- k hudebn-m nástrojům. Dalším dost- pevným dřevem je bab-ka, kterou mají v obl-bě truhláři. Dub si zase porad- s vlhkem i vodou, proto z něj v-ráběl- sud- na v-no. Až budete v slu-ém létě ol-zovat jaz-kem zmrzl-nu, pomyslete na buk lesní. Z toho pocház- dřívka k nanukům nebo vařečkám. Při tělocv-ku zase oceníte jasan. Je velm- pružný a pocház- z něj baseba-ové pálky, l-že a saně. Pro golfovou hůl zase jed-ně jabloňové dřevo. Stru-é hudební nástroje v sob- nesou pro zm-nu dřevo z javoru. Pokud b-ste chtěl- plést košík-, tak jediné z vrb- nebo l-sk-. Zajímavá je i os-ka. Ta je dobrá pro v-rob- s-rek. Pro náb-tek či dveře nebo zárubně se hodí ořech. Kdo je hladov-, ať si v-ud- maso, a to na v-šňovém nebo švestkovém dřevě. A nakonec, věděl- jste, že l-pové dřevo hoří i s-rové?

Řešení

O dřevinách...

Víte, že každý druh dřeva má svoje zvláštnosti? Dřevo se dělí na měkké, které se snadno opracovává. Do této skupiny patří většina jehličnatých stromů. Tedy smrk, jedle, borovice a z listnatých například lipové, topolové či vrbové. Jako tvrdá dřeva označujeme hlavně ta z listnatých stromů například dub, ořech, akát a z jehličnatých sem patří borovice či tis. Nejtvrdším stromem je habr a vyrábí se z něj třeba násady k hudebním nástrojům. Dalším dosti pevným dřevem je babyka, kterou mají v oblíbeně truhláři. Dub si zase poradí s vlhkem i vodou, proto z něj vyráběly sudy na víno. Až budete v slunném létě olizovat jazykem zmrzlinu, pomyslete na buk lesní. Z toho pochází dřívka k nanukům nebo vařečkám. Při tělocviku zase oceníte jasan. Je velmi pružný a pochází z něj baseballové pálky, lyže a saně. Pro golfovou hůl zase jediné jabloňové dřevo. Strunné hudební nástroje v sobě nesou pro změnu dřevo z javoru. Pokud byste chtěli plést košíky, tak jediné z vrby nebo lísky. Zajímavá je i osika. Ta je dobrá pro výrobu sirek. Pro nábytek či dveře nebo zárubně se hodí ořech. Kdo je hladový, ať si vyudí maso, a to na višňovém nebo švestkovém dřevě. A nakonec, věděli jste, že lipové dřevo hoří i sirové?

3. Diktát i/y, mě/mně, n/nn, ě/je

Strom- a jejich v-znam pro l-dstvo

Strom- měl- pro l-di vždy velký v-znam. Dával- jim dřevo na v-robu nástrojů, náb-tku, v-užíval- ho jako stavební mater-ál samozřejm- se s ním dal rozdělat oheň. Krom-toho b-l zdrojem plodů, vody, l-ka, pr-skyřice a báb- kořenářky zužitkoval- kůru, květy nebo listy, aby zahnal- nemoci. Stromům b-la také přisuzována tajemná moc. Kult stromů vz-val- -ndiáni, -lované, -ermáni nebo i -kand-návci. Nejčastěji se uctíval- dub-, l-p-, jasany, vrb-, bříz-, ale i os-ky a ovocné strom-, a to zejména jabloně. Lidé věřil-, že ve stromech žijí b-tosti s nadpřirozenou mocí. Když se narodilo dítě, b-lo zv-kem, že otec zasadil strom. V pověstech strom posk-tuje útočiště nevi-ým, slouží jako úkr-t pro ce-é předm-ty nebo ukrývá poklad. O l-pě se tradovalo, že má ochran-ou s-lu proti démonům, proto ji sázel- na rozcestích, u ob-dlí. L-pov-m l-kem b-lo prý také možné – poutat vodníka. Tento strom se také hodně ob-vuje v l-teratuře, například –irákově –ucerně nebo v tvorbě –arla –aromíra –rbena. A věděl- jste, že ses-chající strom znamená nemoc nebo úmrtí? Že když se stará suchá hůl zaražená do zem- zazelenala, znamenalo to nev-n-u popraveného?

Řešení

Stromy a jejich význam pro lidstvo

Stromy měly pro lidi vždy velký význam. Dávaly jim dřevo na výrobu nástrojů, nábytku, využívali ho jako stavební materiál samozřejmě se s ním dal rozdělat oheň. Kromě toho byl zdrojem plodů, vody, lýka, pryskyřice a báby kořenářky zužitkovaly kůru, květy nebo listy, aby zahnal nemoci. Stromům byla také přisuzována tajemná moc. Kult stromů vzývali Indiáni, Slované, Germáni nebo i Skandinávci. Nejčastěji se uctívaly duby, lípy, jasany, vrby, břízy, ale i osiky a ovocné stromy, a to zejména jabloně. Lidé věřili, že ve stromech žijí bytosti s nadpřirozenou mocí. Když se narodilo dítě, bylo zvykem, že otec zasadil strom. V pověstech strom poskytuje útočiště nevinným, slouží jako úkryt pro cenné předměty nebo ukrývá poklad. O lípě se tradovalo, že má ochrannou sílu proti démonům, proto ji sázeli na rozcestích, u obydlí. Lipovým lýkem bylo prý také možné spoutat vodníka. Tento strom se také hodně objevuje v literatuře, například Jiráskově Lucerně nebo v tvorbě Karla Jaromíra Erbena. A věděli jste, že sesychající strom znamená nemoc nebo úmrtí? Že když se stará suchá hůl zaražená do země zazelenala, znamenalo to nevinu popraveného?